

Geldzorgen bij patiënten in de huisartsenpraktijk

Hoe maak
je geldzorgen
bespreekbaar?

Voorbeeld-
zinnen met
toelichting

Voorbeeldzinnen met toelichting

Geldzorgen kunnen stress geven en samenhangen met gezondheidsklachten. Het is daarom belangrijk tijdig te achterhalen of geldzorgen een rol spelen. Dan kan de patiënt verwezen worden naar ondersteuning in het sociaal domein, zodat kleine geldproblemen niet groter worden.

Dit kunnen allemaal signalen zijn van geldzorgen:

- Patiënten die vaak terugkomen met stress-gerelateerde klachten.
- Patiënten die hun medicijnen niet ophalen.
- Patiënten die niet naar de fysiotherapeut, andere paramedici of specialisten in het ziekenhuis gaan.
- Patiënten die vaak vragen naar zorgkosten.

Het kan ongemakkelijk voelen om naar geldzorgen te vragen. Toch kan het voor de patiënten juist fijn zijn dat het besproken wordt en de patiënt er niet zelf over hoeft te beginnen.

Vaak schamen mensen zich over hun financiële situatie en willen ze dit niet bespreken. Normaliseer geldzorgen en maak duidelijk dat de patiënt altijd over geldzorgen kan praten met jou.

Maak duidelijk dat je de patiënt in contact kan brengen met wijkteam/sociaal werk en zij wellicht kunnen helpen met toeslagen aanvragen of andere financiële ondersteuning kunnen bieden. Misschien lukt het niet dit consult, maar wel een volgende keer.

Er zijn vier oorzaken die maken dat patiënten praten over geldzorgen vaak moeilijk vinden: **schaamte, het gevoel de enige te zijn met schulden, een faalgevoel en geen verband zien tussen de financiële situatie en de gezondheidsklachten.**

De volgende voorbeeldzinnen kunnen je helpen in het voeren van het gesprek over geldzorgen.

Het gesprek starten

Normaliseren van de situatie

Het komt vaak voor dat mensen zich door geldzorgen ongezond voelen. Ze ervaren bijvoorbeeld meer stress. Hoe is dat voor jou?

Veel mensen in Nederland hebben moeite met rondkomen. We merken dat veel mensen het ook best lastig vinden om te praten over deze zorgen. Daarom vragen we er tegenwoordig standaard naar (in onze kennismakingsgesprekken). Dus mag ik ook aan jou vragen: in hoeverre heb jij geldzorgen?

'We horen vaker van mensen die ... Mag ik vragen hoe dat voor jou is?'

Benadrukken van vertrouwelijkheid

Bij onderwerpen waar een taboe heerst is vertrouwen belangrijk. Door deze te benadrukken is er een kans dat mensen eerder wat gaan vertellen.

Alles wat je mij vertelt blijft onder ons. Hoe gaat het met het betalen van je rekeningen?

Weerstand op voorhand erkennen

Je laat dan zien dat je de lastige positie van de ander begrijpt.

Ik overval je misschien een beetje met deze vraag. Hoe lukt het om rond te komen?

Het is misschien een brutale vraag en je hoeft geen antwoord te geven, maar heb je financiële zorgen?

Het kan moeilijk zijn om hierover te praten, maar alles wat je hier vertelt blijft onder ons. In hoeverre lukt het om rond te komen met geld?

Veel mensen in jouw situatie gaan naar het wijkteam voor ondersteuning. Ben je bekend met het wijkteam of ondersteuning bij geldzaken?

Signalen benoemen: terugkerende klachten

Bij patiënten die vaak terugkeren op het spreekuur met dezelfde klachten kun je achterhalen of iets anders speelt, zoals geldzorgen.

Je bent hier al vaker voor klachten waarvoor we geen directe medische oorzaak kunnen vinden. Soms zijn er hele andere problemen waar je ziek van kan worden. Bijvoorbeeld als je je zorgen maakt over geld. Speelt dat bij jou een rol?

Aanknopingspunten in het gesprek: kosten van de zorg

Benoem de mogelijke kosten als drempel

Vaak zitten er verschillende aanknopingspunten om te beginnen over de financiën in een gesprek. Probeer deze op te pikken en daar op in te gaan.

Als ik je naar de fysiotherapeut verwijz, Maak je je dan zorgen over de rekening?

Ik weet dat de eigen bijdrage een drempel kan zijn bij gebruikmaken van de zorg. Hoe is dat in jouw situatie?

Ik schrijf je deze medicatie voor. Voor sommige mensen zijn de kosten een reden om ze niet op te halen. Hoe is dat voor jou?

Signalen van zorgmijding

Soms mijden mensen de zorg uit angst voor kosten. Ook deze signalen kun je gebruiken om het gesprek te starten.

Als de patiënt vraagt hoeveel een verwijzing/medicatie gaat kosten: Dit gesprek is gratis. Maar voor de medicatie/verwijzing kan het zijn dat je een eigen bijdrage moet betalen.

Je hebt de medicatie niet gebruikt / niet opgehaald? Is dit misschien vanwege de kosten?

Ik had je verwezen naar het ziekenhuis (de specialist). Ben je al geweest? Spelen de kosten een rol dat je niet gegaan bent?

Verwijzen naar ondersteuning

Normaliseer verwijzing naar ondersteuning

Als de patiënt doorverwezen wil worden naar sociaal werk/wijkteam, geef een optie dat de POH sociaal of assistent samen kan bellen met het sociaal wijkteam of en andere vorm van laagdrempelige ondersteuning bij geldzorgen. Zorg ervoor dat er zoveel mogelijk warm wordt doorverwezen. POH of Welzijnscoach kan hiervoor als intermediair optreden. Informeer tijdens vervolgconsulten nog eens hoe het gaat.

Op mijn spreekuur zie ik vaker mensen met geldproblemen. Dan verwijs ik ze naar ondersteuning in de wijk. Als dit voor jou geldt, dan kan ik jou in contact brengen met mensen die jou verder kunnen helpen, bijvoorbeeld met toeslagen aanvragen of andere financiële ondersteuning. Je kan geldzorgen ook altijd met mij bespreken als je dat wilt.

Als je niet warm kan doorverwijzen, maak het dan zo concreet mogelijk. Dus niet 'neem contact om met het wijkteam', maar geeft naam, telefoonnummer of emailadres.

Aangeven dat de inwoner zelf kiest

Vaak voelen mensen zich onder druk gezet. Minimaliseer deze druk door maximaal de ruimte te geven aan de ander en te benadrukken dat de keus bij hem of haar ligt.

Ik kan je verwijzen naar het wijkteam of we kunnen kijken of er vrijwilligers zijn die jou kunnen ondersteunen. Wat heeft jouw voorkeur? Wat zou je het liefst willen doen?

Misschien is ondersteuning bij jouw geldzaken iets voor je?

Ondersteuning van naasten

Als je geldzorgen hebt, dan kan het heel fijn zijn als er iemand met u mee denkt. Is er iemand in die weet van jouw geldzorgen? Kun je er makkelijk over praten met diegene?

Is er iemand aan wie je ondersteuning kunt vragen als je daar behoefte aan hebt?

Deze vragen helpen om een beeld te krijgen als huisarts wie uit het netwerk van de patiënt al op de hoogte is van de geldproblemen. Als meer mensen er vanaf weten, is het goed om te weten

welke ondersteuning er al is. En welke ondersteuning eventueel nog aanvullend kan zijn (zoals professionals gespecialiseerd in geldzorgen).

Deze folder 'gespreksstarters geldzorgen' is onderdeel van het programma Preventie van Geldzorgen. Dit is een initiatief van Divosa, Humanitas, Pharos, Sterk uit Armoede, Sociaal Werk Nederland en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid en wordt gefinancierd door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Deze kaart met gespreksstarters is gebaseerd op een eerdere publicatie met voorbeeldzinnen als onderdeel van het project 'Eerder uit de Schulden: wat werkt?' onder leiding van de Hogeschool Utrecht.

Meer informatie?

Ga naar www.divosa.nl/projecten/preventie-van-geldzorgen of scan de QR-code

